

Forfatter: Brandes, Edvard

Titel: Udrag fra Holberg og hans Scene

Citation: Brandes, Edvard: "Holberg og hans Scene", i Brandes, Edvard: *Holberg og hans Scene*, Gyldendal, 1898, s. 112. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandesed_03-shoot-idm140324074812304/facsimile.pdf (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Holberg og hans Scene

ganske snu Enfoldighed. Hvorledes kan nu denne Modsætning forsones?

Man kunde ventet at faa en Opløsning paa Gaarden i Hr. Olaf Poulsens Spil. Her foreligger et Tilfælde, hvor det er yderst rimeligt, at Skuespilleren træder hjælpende og fortoikende til, hvad enten man nu vil antage, at Holberg har været skødesløs, eller man vil tro, at han kun tilsyneladende har gjort sig skyldig i en Modsigelse. Desværre Hr. Poulsens Fremstilling faldt i to tydeligt adskilte Dele: i de første Akter var Drengens Forstand uvækkeligt sovende, medens den i tredje Akt pludselig var vaagnet af sin Dvale. Den første Fase var den mest lykkede. Skuespillerens Indtrædelse med den gabende Mund og det sløve Blik gav straks Karakteren ligesaa tydelig som den hele øvrige Fremstilling — og dette er ærligt talt kun en halv Ros. Hr. Poulsen har øjensynligt levet for lidt med Bønder til, at han har affuret dem saadanne Smaatræk og Taleformer, der er betegnende og mærkelige. Den danske Rigsdag burde votere ham en offentlig Understøttelse for at han kunde rejse omkring og studere Landbefolkningens Karakter og Manerer — det vilde være en baade demokratisk og national Foranstaltning. Fordi Poulsen mangler denne Uddannelse, har han ikke Evne til at bygge sin Bondedreng op indenfra. Dens ydre Skal staar hastigt fiks og færdig og er overmaade morsom at betragte, men Poulsen

giver heller ikke meget mere. Dog den fortrinlige Betoning, hvormed han udslynger sit: »Spørg min Hofmester«, viser, hvorlangt hans Talent glimtvis rækker. Desværre stod ikke de øvrige Replikers Behandling paa Højde med denne ene. Det stumme Spil under Maaltidet var stærkt paavirket af Phisters Jeppe. Beundringsværdigt, at et sat Publikum endnu kan le, naar Komikeren tømmer hele Indholdet af det budte Fad ud paa sin Tallerken!

Hvis man altsaa som Poulsen holder Bondedrengen ganske idiotisk i de første Akter, gaar Figuren i Stykker. Men er denne Idiotisering nødvendig?

Der findes en Replik, som tyder paa, at den gængse Opfattelse ikke er den rette. Da Leerebeutel spørger Drengen, hvad han har at forrette i Byen, svarer han meget undvigende: »Ikke saa meget«, og vedbliver derpaa med sine Spørgsmaal om, hvad Folk lever af i Hovedstaden. Han fortæller i tredje Akt, at hans Ærind er at købe Tjære: det er da tydeligt nok, at han paa ægte Bondevis er saa mistænksom, at han ingen Oplysning vil give om sig selv, men kun udsørge de andre. Var det nu ikke muligt at forstaa ogsaa hans første Svar som halvt fiffige, halvt dumme? Han vil hverken sige sin Hjemstavns Navn eller sit eget, fordi man har fortalt ham, at han er enfoldig, og at der i Byen er slette Folk, der vil narre ham. Han er da ikke ganske aands-